

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi I. J. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa I. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Krajowej Radzie Komorniczej w

W. o zapłatę, zakończony prawomocnym wyrokiem

Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 lutego 2010 r., po rozpoznaniu na posiedzeniu

niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 czerwca 2012 r.,

zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 9 grudnia 2011 r., w przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego,

1. oddala zażalenie i przyznaje adwokatowi M. S. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w W. kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu zażaleniowym;

2. zasądza od skarżącej na rzecz Krajowej Rady Komorniczej w W. kwotę 300 (trzysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 20 lipca 2011 r. odrzucił skargę I. J. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa skarżącej przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Krajowej Radzie Komorniczej w W. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 5 lutego 2010 r.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia z dnia 9 grudnia 2011 r. oddalił zażalenie I. J. na powyższe postanowienie i zasądził od niej na rzecz pozwanej Krajowej Rady Komorniczej w W. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego powódka zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i nieobciążanie jej kosztami postępowania zażaleniowego, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążyć kosztami strony przegrywającej. Przytoczony przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Artykuł 102 k.p.c., odwołując się do „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl.). Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia

pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, niepubl., z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepubl.).

Skarżąca, uzasadniając potrzebę zastosowania art. 102 k.p.c., powołała się wyłącznie na swoją trudną sytuację majątkową, wskazując, że utrzymuje się z niskiej emerytury, z której potrącane są alimenty na rzecz dziecka, korzysta także z pomocy materialnej ze strony osób trzecich i nie posiada innego majątku.

Jak wskazano wyżej, sam stan majątkowy, czy sytuacja finansowa strony nie stanowi przesłanki decydującej o zwolnieniu od obowiązku poniesienia kosztów procesu. Okoliczności te mogą uzasadniać zwolnienie strony - całkowicie lub częściowo - od kosztów sądowych, co wiąże się z zagwarantowaniem jej prawa do sądu. W przypadku kontynuowania procesu przegranego w pierwszej, jak też wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia od orzeczenia sądu drugiej instancji, strona powinna liczyć się z obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej. Przyjąć zatem należało, że powódka nie wykazała przesłanek, które uzasadniałyby zastosowanie art. 102 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach postępowania zażaleniowego stosownie do § 19 w związku z § 6 pkt 3 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348) oraz art. 98 § 1 w związku z art. 108 §1 zdanie pierwsze k.p.c. i § 6 pkt 3 w związku z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).